

De biologie en biochemie van verlanding

OBN Stimulering jonge verlanding tot trilveen: Biobouwers en vraat

Inhoud

- **Achtergrondinformatie** mesotrofe verlanding tot trilveen
- **Knelpunten** voor de mesotrofe verlanding
- **Focus OBN verlandingsonderzoek:**
  - Effect van biobouwers en vraat op mesotrofe verlanding

Witteveen

Bos

H91D0

H3140

Hard oligo-mesotrophic waters with benthic vegetation of *Chara* spp.

H3150

Natural eutrophic lakes with *Magnopotamion* or *Hydrocharition* type vegetation

H7140A

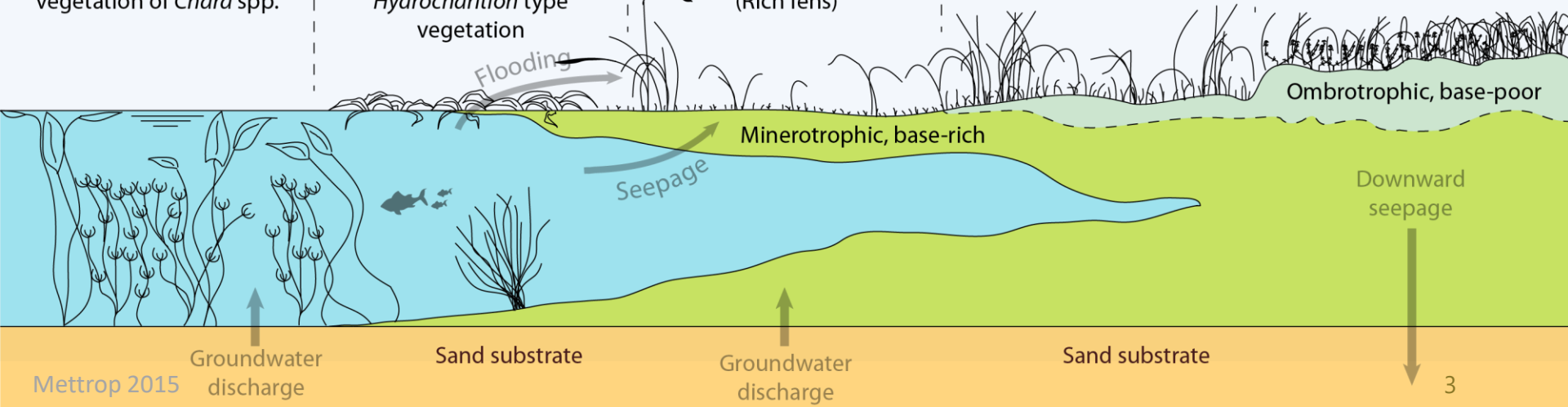
Transition mires and quaking bogs; quaking fens (Rich fens)

H7140B

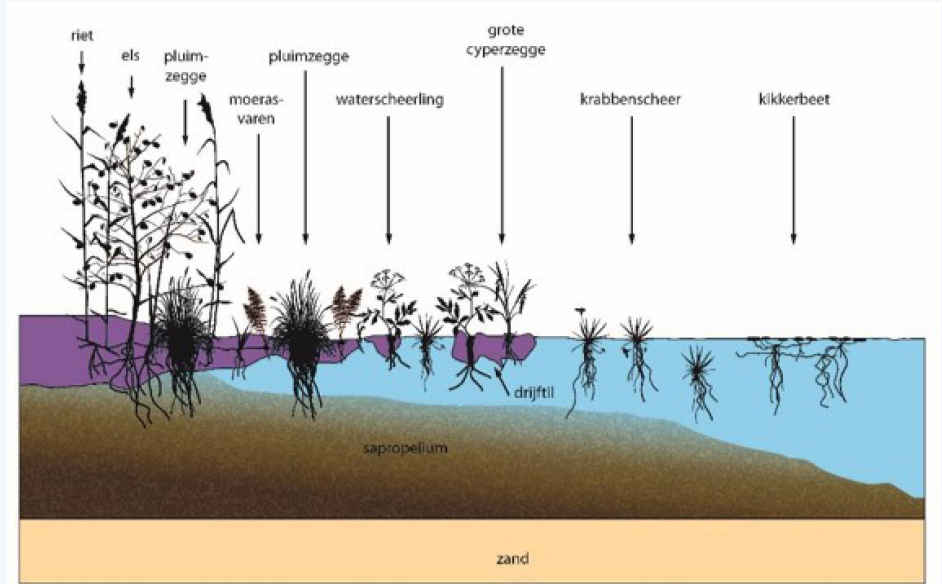
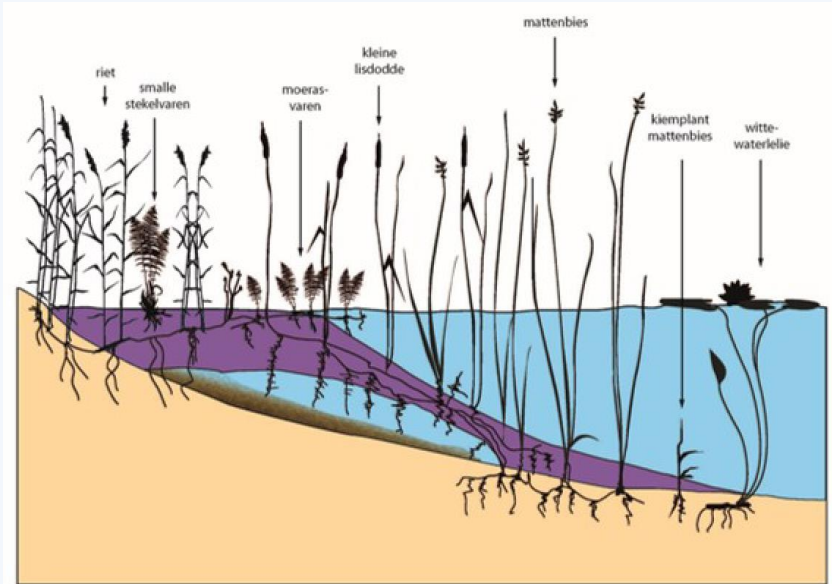
Transition mires and quaking bogs; peat bogs)

H4010B

Northern Atlantic wet heaths with *Erica tetralix*

Oeververlanding & Krabbenscheerverlanding

verlandings-type	standplaatscondities	bependingen
Types van Snavelzegge, Holpijp en Riet & Holpijp 	<ul style="list-style-type: none"> • Kwelgebonden (hoog Fe, Ca, HCO₃); • Lage nutriëntenconcentraties, zowel in het oppervlaktewater als in de onderwaterbodem; • Begint wortelend in bodem, maar kan soms op gaan drijven; • Ondiepe petgaten met een flauwe oever en een zandige bodem; 	<ul style="list-style-type: none"> • Te weinig kwel; • Te hoge nutriëntenconcentraties, zowel in oppervlaktewater als in onderwaterbodem; • Petgatvorm niet geschikt; • Te dikke sliblaag; • Dispersie kan voor Snavelzegge en Grote boterbloem een probleem zijn als deze niet in omgeving voorkomen; • Vraat?
Type van Paddenrus & Waterdrieblad 	<ul style="list-style-type: none"> • Gebonden aan kwel (hoog Fe, Ca, HCO₃) of gebufferd oppervlaktewater (hoog Ca en HCO₃); • Lage nutriëntenconcentraties, zowel in het oppervlaktewater als in de onderwaterbodem; • Verlandt vanuit oude kragges en legakkers; • Petgaten kunnen wat dieper zijn en een meer organische bodem hebben; • Hoge waterstand t.o.v. oever nodig om legakker geschikt te laten zijn voor Waterdrieblad; 	<ul style="list-style-type: none"> • Te weinig buffering; • Te hoge nutriëntenconcentraties, zowel in oppervlaktewater als in onderwaterbodem; • Dispersie kan voor Waterdrieblad een probleem zijn; • Vraat?
Type van Krabbenscheer 	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende nutriënten in oppervlaktewater, maar niet teveel (niet hypertroof); vaak oppervlaktewater gevoed; • Hoge K-beschikbaarheid (lage N/K-verhouding) en hoge CO₂-beschikbaarheid; • Voldoende buffering 	<ul style="list-style-type: none"> • Vraat; • Te hoge of te lage nutriëntenconcentraties; • Te lage K-beschikbaarheid, te hoge N/K-ratio, NH₄-toxiciteit, CO₂-tekort; • Dispersie kan een probleem vormen voor terugkeer van Krabbenscheer
Type van Kleine Iisdodde & Moerasvaren 	<ul style="list-style-type: none"> • Breed voorkomen van mesotroof tot hypertroof en van zwakgebufferd tot sterk gebufferd (zowel oppervlaktewater gevoed als regenwater gevoed); • Meestal in diepe, venige petgaten met een dikke sliblaag 	<ul style="list-style-type: none"> • Vraat; • Petgat ongeschikt (te minerale bodem, te ondiep of te weinig slib door bijv. ligging aan de loefzijde)

Westbroek

Weerribben

Knelpunten voor de mesotrofe verlanding

- Biotisch
  - Herbivorie door watervogels en exotische rivierkreeften
  - Ontbreken van *ecosystem engineers* (biobouwers) die de verlanding faciliteren

Focus OBN verlandingsonderzoek

- Ontwikkel en onderzoek maatregelen waarmee op **landschapschaal** de mesotrofe verlanding (en trilveenvorming) kan worden gestimuleerd
  - Nadruk op biotische aspecten → vraat & ontbreken belangrijke biobouwers
  - Twee hoofdvormen van verlanding: oeververlanding & krabbenscheerverlanding

Focus OBN verlandingsonderzoek

- Verschillende deelstudies
  - Literatuuronderzoek
  - Vraatbestrijding, robuuste verlandingsvegetaties & stimuleren biobouwers
  - Modelstudie kritische rivierkreeftengraasdruk voor krabbenscheer
  - Correlatief onderzoek stuurfactoren voor rivierkreeftendichtheid

Focus OBN verlandingsonderzoek

- Verschillende deelstudies
  - Stimuleren oeververlanding door vraatbeperking en inbreng van biobouwers
  - Stimuleren drijftilverlanding door inbreng van biobouwers en maai-beheer

Vragen?